

Załącznik nr 1
do uchwały nr XVII/111/08
Rady Gminy Narew
z dnia 29 sierpnia 2008 roku

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI NA LATA 2008-2015

ŁOSINKA

Gmina Narew

SIERPIEŃ 2008

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp.....	3
2. Charakterystyka miejscowości.....	5
2.1. Położenie.....	5
2.2. Rys historyczny.....	6
2.3. Zabytki.....	7
2.4. Demografia.....	9
2.5. Podmioty gospodarcze.....	10
2.6. Rolnictwo.....	11
2.7. Rynek pracy i bezrobocie.....	12
2.8. Środowisko naturalne.....	13
2.9. Infrastruktura techniczna.....	13
2.10. Pomoc społeczna i służba zdrowia.....	16
2.11. Parafia w Łosince.....	16
2.12. Kultura i oświata.....	18
2.13. Ochotnicza straż pożarna.....	18
3. Analiza zasobów miejscowości.....	20
4. Analiza mocnych i słabych stron miejscowości.....	22
5. Priorytety rozwoju miejscowości.....	24
6. Zadania planowane do realizacji na lata 2008-2015.....	25
6.1. Charakterystyka planowanych inwestycji.....	25
6.2. Źródła finansowania inwestycji.....	27
6.3. Harmonogram realizacji inwestycji.....	27
7. Zakończenie.....	28
8. Bibliografia.....	29

1. WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem planowania strategicznego, określający zasoby, kierunki rozwoju wsi i działania, które należałoby realizować w celu zmniejszenia dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju w stosunku do terenów miejskich. Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej rozwój obszarów wiejskich stanowi jedno z kluczowych wyzwań stojących przed samorządem lokalnym. Głównym instrumentem wspierającym rozwój wsi w latach 2007-2013 jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, który jest realizowany na obszarze całego kraju. Wszystkie działania tego Programu są współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ze środków krajowych przeznaczonych na ten cel w ustawie budżetowej.

Podstawą realizacji założeń strategicznych Programu są działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich opisane w czterech osiach priorytetowych:

- Oś 1 – Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego.
- Oś 2 – Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich.
- Oś 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej.
- Oś 4 – Leader.

Na szczególną uwagę samorządów lokalnych zasługują dwa działania, zapisane w trzeciej osi priorytetowej Programu:

- Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej.
- Odnowa i rozwój wsi.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. W ramach działania pomocą finansową zostaną objęte projekty dotyczące:

1. Budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
  - a) pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
  - b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa kulturowego, tradycji, sztuki oraz kultury.
2. Kształtowania obszaru przestrzeni publicznej.
3. Budowy, remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych.
4. Zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne.
5. Odnawiania, eksponowania lub konserwacji budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci.
6. Kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Warunkiem niezbędnym do aplikowania o środki pomocowe z PROW w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” jest opracowanie i uchwalenie planu odnowy miejscowości dla wsi, w której realizowana będzie inwestycja.

Podstawę do opracowania planu odnowy miejscowości dla wsi Łosinka stanowi Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Narew na lata 2007-2013, który został zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Narew nr XII/77/08 z dnia 17 lutego 2008 roku. Plan odnowy miejscowości dla wsi Łosinka zawiera krótką charakterystykę miejscowości, inwentaryzację jej zasobów, analizę mocnych i słabych stron wsi oraz planowane działania wraz z szacunkowym kosztorysem i harmonogramem działań.

Niniejszy dokument jest planem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być w nim ujmowane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy Unii Europejskiej.

2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

2.1 Położenie

Miejscowość Łosinka to jedna z większych miejscowości Gminy Narew, położona w południowej części gminy. Gmina Narew znajduje się w południowo – wschodniej części województwa podlaskiego i wchodzi w skład powiatu hajnowskiego. Gmina graniczy od zachodu z gminami Zabłudów oraz Bielsk Podlaski, od północy z gminą Michałowo, od wschodu z gminą Narewka, zaś od południa z gminami Czyże i Hajnówka.

Rys. 1 Położenie gminy Narew na tle województwa i kraju

Łosinka położona jest w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 685, którą dotrzeć można do oddalonego o około 50 km miasta wojewódzkiego Białystok oraz do położonej w odległości około 15 km Hajnówki.

Rys. 2 Położenie miejscowości Łosinka w Gminie Narew

2.2. Rys historyczny

Łosinka to dawna wieś chłopów królewskich w leśnictwie bielskim. Założona została w II połowie XVIII wieku w latach 1772 – 1789. Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z roku 1788 - "...była to wieś chłopów królewskich w leśnictwie bielskim na 24 włókach, licząca 43 dymy...". Podczas I wojny światowej od 1915 roku prawie wszyscy mieszkańcy wsi na skutek ewakuacji przez kilka lat przebywali w Rosji.

Rys. 3 Metryka chrzostów cerkwi parafii w Łosince od 1809 roku

Historia miejscowości jest nierozzerwalnie związana z istnieniem parafii prawosławnej w Łosince. Pierwsza wzmianka o parafii w Łosince pochodzi dopiero z 1778 roku, kiedy to została konsekrowana cerkiew pw. Św. Jakuba Apostoła. W 1778 powstała też Metryka Ślubu Cerkwi sporządzona przez ks. Benedykta Świderskiego. W 1805 roku wybudowano dom parafialny, który przetrwał do czasów obecnych (niestety w stanie ruiny). W Łosince przez okres kilku pokoleń opiekę duszpasterską sprawowali księża Telakowscy. W 1863 roku wzniesiono tu także cerkiew cmentarną.

Zgodnie z zarządzeniem władz diecezjalnych liczba parafian w 1878 roku wynosiła 2330 wiernych. Wzrastająca ilość parafian wymagała większej świątyni. Wkrótce przystąpiono do budowy okazałej, drewnianej cerkwi, którą uroczystie poświęcono 30 sierpnia 1886 roku. Autorem ikonostasu był Izaak Cypkin. Wzbogacona licznymi ofiarami rzeczowymi świątynia przetrwała do dnia dzisiejszego.

Po I wojnie światowej ludność wracała z *bieżeństwa*. W nowych warunkach parafia w Łosince uzyskała status parafii etatowej, a część ziemi parafialnej została

zabrana. Dom parafialny został zdewastowany i dopiero w 1925 roku został odremontowany wysiłkiem miejscowego proboszcza. Zdezorganizowanie życia religijnego przyniósł okres II wojny światowej. Świątynia cmentarna została uszkodzona, zaś okoliczne wsie popalone. Wielu mieszkańców ewakuowało się do Rosji oraz do miast. W 1962 roku parafia znalazła się w dekanacie narewskim, a Łosinka została siedzibą dekanatu. W latach 80-tych przystąpiono do budowy nowego domu parafialnego.

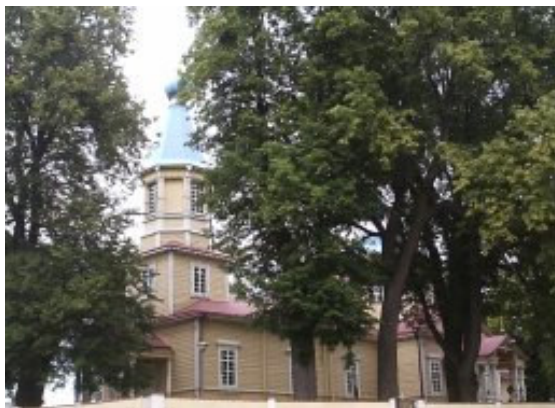
Rys. 4 Stara plebania w Łosince

Cerkiew parafialna wzniesiona w XIX wieku w latach 1994 - 1997 była remontowana wewnątrz i na zewnątrz. Odrestaurowano ikonostas oraz liczne ikony, na nowo dokonano pozłocenia. Na zewnątrz cerkiew pomalowano, zadbano o parkan dookoła świątyni oraz przystąpiono do wzniesienia na posesji parafialnej ogrodzenia z cegły.

2.3. Zabytki

W miejscowości Łosinka znajdują się dwa zabytkowe obiekty sakralne wpisane do rejestru zabytków:

1. Cerkiew parafialna pw. Św. Apostoła Jakuba syna Alfeusza wraz cmentarzem przycerkiewnym – decyzja nr WKZ-5340/1/95 z dnia 6 grudnia 1995 roku, nr rejestru 808.

Rys. 5 Cerkiew parafialna pw. Św. Apostoła Jakuba w Łosince

2. Cerkiew cmentarna pw. Św. Jerzego – decyzja Nr Kult. V-2 b-106-2-58 z dnia 7 stycznia 1958 roku, nr rejestru 100.

Rys. 6 Kaplica cmentarna pw. Św. Jerzego w Łosince

Ponadto w Łosince znajdują się zabytkowe stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków:

- kurhan – nr rejestru 107/58
- cmentarzisko kurhanowe – nr rejestru 173/60

W roku 2007 cerkiew parafialna w Łosince przeszła gruntowny remont, który był współfinansowany z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Pilnego remontu wymaga natomiast stara cerkiew cmentarna w Łosince. Parafia posiada już analizę mykologiczną, projekt budowlany, kosztorys inwestorski oraz pozwolenie na remont świątyni.

2.4. Demografia

Zgodnie z ewidencją ludności gminy Narew na dzień 8.07.2008 w Łosince zameldowanych było **210 mieszkańców** (101 mężczyzn oraz 109 kobiet). Mieszkańcy wsi stanowią prawie 5% wszystkich mieszkańców gminy. W Łosince znajduje się **63 gospodarstwa domowe**.

Liczbę mieszkańców wsi Łosinka latach 2003-2007 przedstawia tabela 1.

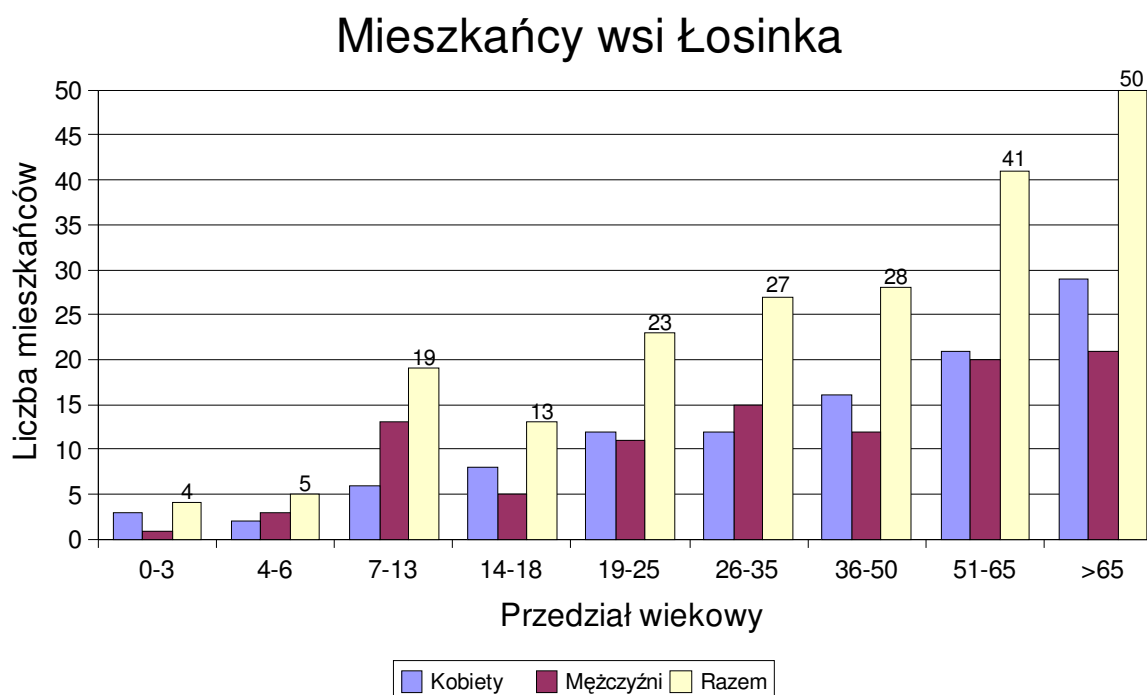
Tab. 1 Liczba mieszkańców wsi Łosinka w latach 2003-2007

Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba mieszkańców	233	227	223	215	208

Źródło: Ewidencja ludności Urzędu Gminy Narew

W tabeli widoczny jest spadek liczby mieszkańców wsi o 25 osób (tj. o około 11% w stosunku do roku 2003) na przestrzeni ostatnich pięciu lat.

Strukturę demograficzną mieszkańców wsi Łosinka w podziale na poszczególne grupy wiekowe oraz płeć na dzień 8.07.2008 przedstawia rysunek 7.

Rys. 7 Struktura demograficzna mieszkańców wsi Łosinka.

Źródło: Ewidencja ludności Urzędu Gminy Narew

Wykres pokazuje, iż zdecydowaną większość mieszkańców stanowią ludzie starsi w wieku 51-65 lat – blisko 20% oraz powyżej 65 lat – blisko 24%. Natomiast najmniej liczną grupę wiekową stanowią dzieci w wieku do 6 lat – tylko 9 osób (4%). Dzieci i młodzież w wieku szkolnym oraz studenci stanowią około 26% wszystkich mieszkańców wsi Łosinka. Struktura demograficzna wsi Łosinka wykazuje zatem znaczącą przewagę w społeczeństwie ludzi starszych. Tendencja ta utrzymuje się na terenie całej Gminy Narew.

2.5. Podmioty gospodarcze

W miejscowości Łosinka funkcjonuje kilka podmiotów gospodarczych, które prowadzą głównie działalność handlową oraz usługową. Zgodnie z danymi z ewidencji działalności gospodarczej Urzędu Gminy Narew, na dzień 8 lipca 2007 w Łosince funkcjonowało **7 podmiotów gospodarczych**, opisanych w tabeli 2.

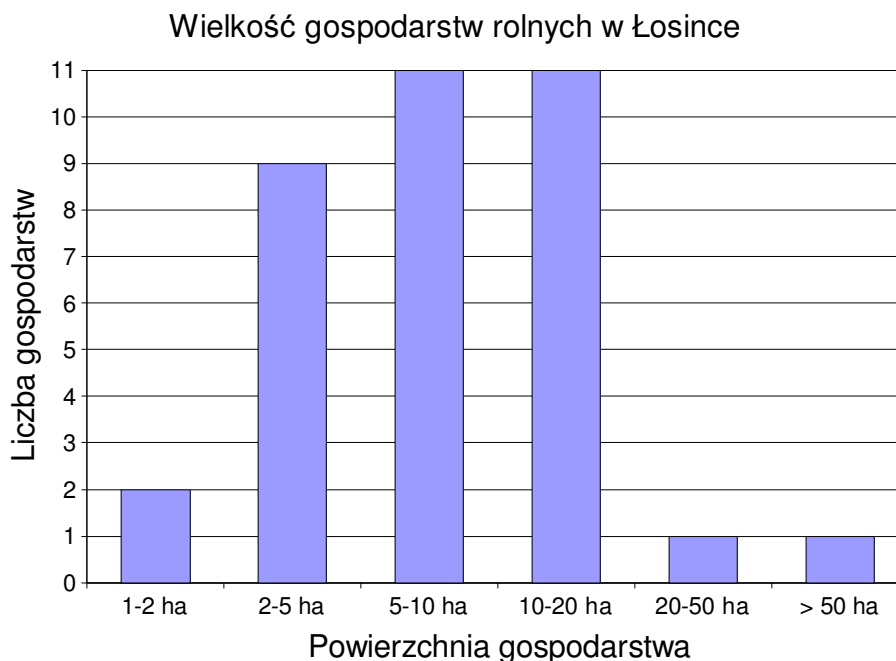
Tab. 2 Podmioty gospodarcze działające w Łosince

Lp.	Nazwa podmiotu	Profil działalności zgodnie z PKD
1.	Janiuk Mikołaj	Sprzedaż detaliczna prowadzona na straganach i targowiskach
2.	KM „Na skraju wsi” Spółka z o.o.	Produkcja wyrobów tartacznych, impregnowanie drewna, produkcja płyt i sklejek
3.	Minko Irena	Sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach
4.	Monach Jan	Działalność usługowa związana z uprawami rolnymi
5.	Seliwoniuk Jan – PRHU „JAN”	Sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach
6.	Seliwonik Mariusz – MASTRAL	Zakład usługowo-handlowy
7.	Żukowicki Piotr	Murarstwo

Źródło: Ewidencja działalności gospodarczej Urzędu Gminy Narew

2.6. Rolnictwo

Zdecydowana większość gospodarstw we wsi Łosinka to gospodarstwa rolne. Spośród 63 gospodarstw domowych, **35 gospodarstw posiada użytki rolne**. Zgodnie z ewidencją podatkową Urzędu Gminy Narew w Łosince zarejestrowanych jest **41 rolników**. Charakterystykę gospodarstw rolnych pod względem wielkości gospodarstwa prezentuje rysunek 8.

Rys. 8 Charakterystyka gospodarstw rolnych pod względem wielkości gospodarstwa

Źródło: Ewidencja podatkowa Urzędu Gminy Narew

W strukturze gospodarstw rolnych najczęściej jest gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha i od 10 do 20 ha – po 11 gospodarstw oraz od 2 do 5 ha – 9 gospodarstw. Łączna powierzchnia gospodarstw rolnych w obrębie wsi Łosinka wynosi **422,3415 ha**, z czego grunty orne łąki i pastwiska zajmują **409,0616 ha**, natomiast lasy – **13,2799 ha** (źródło: ewidencja podatkowa Urzędu Gminy Narew). Grunty rolne w obrębie Łosinki posiadają również osoby zamieszkałe w innych miejscowościach.

Charakterystyka wszystkich gruntów w obrębie geodezyjnym nr 22 (Łosinka), zgodnie z ewidencją gruntów prowadzoną przez Starostwo Powiatowe w Hajnówce przedstawiona jest w tabeli 3.

Tab. 3 Charakterystyka gruntów w obrębie geodezyjnym nr 22 (Łosinka)

Lp.	Wyszczególnienie	Klasy	Powierzchnia
<i>Grunty rolne i lasy</i>			<i>619,1165</i>
1.	Użytki orne	IIIb, IVa, IVb, V, VI	360,1905
2.	Łąki	III, IV, V, VI	115,9674
3.	Pastwiska	III, IV, V, VI	138,6686
4.	Lasy i zakrzaczenia	IV, V, VI	4,2900
<i>Pozostałe grunty</i>			<i>34,2450</i>
5.	Tereny budowlane	-	4,6700
6.	Drogi	-	23,7200
7.	Kopalnie	-	1,4000
8.	Nieużytki	-	4,4550
RAZEM			653,3615

Zródło: Ewidencja gruntów Starostwa Powiatowego w Hajnówce

Jako główne rodzaje zasiewów i ziemiopłodów uprawianych na tym terenie wymienić można zboża (łącznie z kukurydzą), ziemniaki, rośliny przemysłowe (buraki cukrowe, rzepak), rośliny pastewne oraz warzywa.

2.7. Rynek pracy i bezrobocie

Dzięki dobrze prosperującym lokalnym zakładom pracy na terenie Gminy Narew (szczególnie dzięki zakładom firmy Pronar Spółka z o.o.), mieszkańcy gminy nie mają większych problemów ze znalezieniem pracy – dotyczy to również mieszkańców wsi Łosinka. Poza tym część mieszkańców utrzymuje się z pracy w rolnictwie w swoich gospodarstwach.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Hajnówce na koniec roku 2007 stopa bezrobocia w powiecie hajnowskim wynosiła **7,5 %** przy stopie bezrobocia w województwie **10,7%**. W gminie Narew na koniec roku 2007 odnotowano **115 bezrobotnych** (dane GUS). Dane te jednak nie uwzględniają osób bezrobotnych, biernych zawodowo i nie zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy – bezrobocie ukryte. Istnieje ono we wszystkich miejscowościach Gminy Narew, w mniejszym lub większym stopniu, w tym również w Łosince.

2.8. Środowisko naturalne

Miejscowość Łosinka znajduje się w południowo – wschodniej części województwa podlaskiego, w powiecie hajnowskim. Cały powiat hajnowski położony jest w niezwykle malowniczej części województwa podlaskiego, na terenie najzdrowszego ekologicznie obszaru określanego jako „**Zielone Płuca Polski**”. W bliskim sąsiedztwie wsi (około 3-4 km w kierunku wsi Gorodzisko) biorą swój początek lasy **Puszczy Białowieskiej**, które na terenie gminy Narew zajmują 2963 ha. Puszcza Białowieska jest obiektem przyrodniczym o wyjątkowych i niepowtarzalnych walorach fauny, wpisanym na listę Dziedzictwa Światowego UNESCO. W Puszczy stwierdzono występowanie blisko 400 gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową. Z chronionych ssaków można tu spotkać: kreta, zająca bielaka, wiewiórkę, bobra, wilka, rysia, wydrę, gronostaja, łasicę oraz oczywiście króla Puszy – żubra.

Drugim ważnym obiektem środowiska naturalnego gminy Narew jest Dolina Górnej Narwi oraz sama rzeka Narew. Jej ponad trzydziestokilometrowy odcinek przebiega praktycznie przez środek granic administracyjnych gminy. Dolina Górnej Narwi jest jedną z najlepiej zachowanych dolin rzecznych w Polsce i stanowi obok Bagien Biebrzańskich jeden z największych obszarów mokradeł środkowoeuropejskich. Ze względu na swoje wyjątkowe walory przyrodnicze dolina rzeki Narew (nazywana Polską Amazonią) została zaliczona do obszarów chronionych Unii Europejskiej NATURA 2000.

Do rzeki Narew wpada mała rzeczka Makówka, która przepływa w pobliżu miejscowości Łosinka.

2.9. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura drogowa

W miejscowości Łosinka zlokalizowane są trzy drogi powiatowe. Głównym szlakiem komunikacyjnym Łosinki jest droga powiatowa nr 03663, która bierze swój początek na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką nr 685 i biegnie przez wieś w kierunku Kotłówki i dalej do Tyniewiczze Dużych – droga posiada nawierzchnię bitumiczną. We wsi Łosinka od drogi tej odchodzi droga powiatowa nr 03664 także o nawierzchni bitumicznej, która prowadzi w kierunku Trywieży oraz droga powiatowa

nr 03673 o nawierzchni żwirowej utwardzonej, prowadząca do wsi Kutowa. Stan techniczny dróg we wsi Łosinka można określić jako dobry. Zarządcą i administratorem dróg powiatowych jest Powiatowy Zarząd Dróg z siedzibą w Hajnówce.

W Łosince znajdują się także dwie drogi gminne: droga odchodząca od drogi powiatowej nr 03663, prowadząca do wsi Kowęła o nawierzchni utwardzonej żwirowej oraz droga o nawierzchni żwirowej odchodząca od drogi powiatowej nr 03664, prowadząca do cmentarza prawosławnego w Łosince. Zarządcą i administratorem dróg gminnych jest Referat Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa Urzędu Gminy Narew.

Infrastruktura zaopatrzenia w wodę

Ujęcie wód podziemnych we wsi Łosinka składa się z dwóch studni wierconych zlokalizowanych na terenie działki stacji wodociągowej o głębokości około 80 m i zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych ujęcia 32,5 m³/h. Woda jest pobierana przez 24 h na dobę z przeznaczeniem na potrzeby socjalno – bytowe mieszkańców wsi: Łosinka, Kowęła, Nowiny, Kotłówka, Gorodzisko, Przybudki, Podborowisko oraz Krzywiec. Urządzeniami do poboru wody są 2 pompy głębinowe, 2 hydrofory, 3 odżelaziacze i odmanganiacze, 2 sprężarki, chlorator C-52 i wodomierze. Wody popłuczne oczyszczane są w 5 komorowym osadniku o pojemności użytkowej 12,6 m³. Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania. Pobierana woda poddawana jest procesowi uzdatniania, a badania laboratoryjne wykazują, iż woda po uzdatnieniu nadaje się do picia i potrzeb gospodarczych.

W miejscowości Łosinka oraz na koloniach woda doprowadzona jest do gospodarstw domowych poprzez sieć wodociągową o łącznej długości 1800 m. Wykonanych jest w sumie 55 przyłączy wodociągowych.

Gmina Narew posiada ważne do 31 maja 2012 roku pozwolenie wodno-prawne na korzystanie z wód w miejscowości Łosinka.

Infrastruktura odprowadzania i oczyszczania ścieków

Miejscowość Łosinka posiada mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków o przepustowości $Q_{sr}=33m^3/dobę$. Urządzeniami oczyszczającymi ścieki są: 3 komorowy osadnik gnilny o pojemności $72 m^3$, 2 komory SEBIOFIKON o wydajności $10 m^3/dobę$ każda, 2 poletka filtracyjne o wymiarach $12m \times 4m$ każde, staw trzcinowy o pojemności czynnej $V=448m^3$ oraz poletko do suszenia osadów o wymiarach $6m \times 14m$.

Gmina Narew posiada ważne do 31 maja 2012 roku pozwolenie wodno-prawne na odprowadzanie oczyszczonych ścieków do rzeczki Makówka w miejscowości Łosinka.

Ścieki z większości gospodarstw domowych odprowadzane są do oczyszczalni poprzez sieć kanalizacyjną o łącznej długości 1300 m. W sumie 56 posesji posiada przyłącza do kanalizacji, zaś w 5 gospodarstwach istnieją bezodpływowe zbiorniki ścieków.

Odprowadzanie odpadów stałych

W gminie Narew odpady stałe składowane są na wysypisku komunalnym o powierzchni 2,76 ha położonym niedaleko miejscowości Narew. Wysypisko wypełnione jest w około 17% i mogą z niego korzystać wszyscy mieszkańcy gminy. Wyposażone jest ono w niezbędne urządzenia takie jak waga, brodzik, piezometr oraz ładowarko-ugniatarka.

Dodatkowo gospodarstwa w gminie Narew posiadają podpisane umowy z firmami świadczącymi usługi odbioru odpadów stałych. Zgodnie z ewidencją umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, w miejscowości Łosinka właściciele gospodarstw podpisali takie umowy z firmą MPO Białystok (17 umów) oraz z firmą PUK Hajnówka (23 umowy).

Problem nadal stanowią dzikie wysypiska odpadów, zajmujące przeważnie wyrobiska poeksploatacyjne.

Infrastruktura energetyczna i telekomunikacyjna

Miejscowość Łosinka jest całkowicie zelektryfikowana – wszystkie gospodarstwa domowe posiadają przyłącza elektroenergetyczne. Zarządcą infrastruktury elektroenergetycznej jest Zakład Energetyczny w Bielsku Podlaskim. We wsi przebiega linia telekomunikacyjna oraz znajduje się centrala telefoniczna, właścicielem której jest Telekomunikacja Polska S.A. Do centrali przyłączonych jest obecnie 52 abonentów telefonii stacjonarnej. Ponadto centrala zapewnia usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu. Miejscowość pokryta jest także zasięgiem telefonii komórkowej GSM praktycznie wszystkich krajowych operatorów.

2.10 Pomoc społeczna i służba zdrowia

Mieszkańcy Łosinki mogą korzystać z pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Narwi, który pracuje od poniedziałku do piątku.

Rys. 9 Wiejski ośrodek zdrowia w Łosince

W miejscowości Łosinka funkcjonuje wiejski ośrodek zdrowia, w którym mieszkańcy wsi oraz okolicznych miejscowości mogą skorzystać z pomocy lekarza. Pacjenci są przyjmowani dwa dni w tygodniu.

2.11 Parafia w Łosince

W skład parafii prawosławnej Św. Apostoła Jakuba syna Alfeusza w Łosince wchodzi następujące miejscowości z Gminy Narew: Łosinka, Gorodzisko, Krzywiec, Koweła, Kotłówka, Nowiny, Przybudki, Podborowisko i Usnarszczyzna, a także: Borysówka, Gołakowa Szyja, Kamień, Krynica, Olchowa Kładka, Rzepiska, Trywieża, Wasilkowo oraz Wieżanka.

Proboszczem parafii jest **ks. prot. mgr Jerzy Kos**. Na terenie parafii znajduje się **Cerkiew pw. Św. Apostoła Jakuba syna Alfeusza** oraz **kaplica cmentarna pw. Św. Jerzego**.

W parafii działają dwa chóry młodzieżowe uświetniające swoim śpiewem nabożeństwa cerkiewne. Chór **Ramonka** istniejący od 1995 roku wykonuje utwory cerkiewne, śpiewa piosenki ludowe, występuje na licznych przeglądach i festiwalach w kraju i za granicą. W roku 2004 powstał drugi, dziecięcy chór **Zaranoczka**, który również śpiewa w cerkwi oraz na koncertach i festiwalach. Dyrygentem obu chórów jest absolwentka szkoły dyrygenckiej w Korcu na Ukrainie **Maria Radczuk**.

Rys. 10 Chór Ramonka z Łosinki podczas festiwalu Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej 2003.

Obrządki religijne stanowią bardzo ważny aspekt życia mieszkańców Łosinki. Główne święta parafialne obchodzone są 6 maja (Św. Jerzego), 12 września (Św. Aleksandra Newskiego), 14 października (Opieki Matki Bożej) oraz 22 października (Św. Apostoła Jakuba syna Alfeusza).

W roku 2007 cerkiew parafialna w Łosince przeszła gruntowny remont, który był współfinansowany z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Pilnego remontu wymaga natomiast stara cerkiew cmentarna w Łosince. Parafia posiada już analizę mykologiczną, projekt budowlany, kosztorys inwestorski oraz pozwolenie na remont świątyni.

2.12 Kultura i oświata

W miejscowości Łosinka funkcjonuje filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Narwi, która obecnie zlokalizowana jest w budynku starej szkoły podstawowej. Na koniec roku 2006 filia miała zarejestrowanych 104 czytelników, którzy mogli korzystać księgozbioru liczącego 5505 woluminów. Księgozbiór filii bibliotecznej w Łosince jest rok rocznie powiększany. Od roku 2008 mieszkańcy wsi mogą dodatkowo bezpłatnie korzystać w bibliotece z Internetu.

Mieszkańcy Łosinki mogą korzystać ze świetlicy wiejskiej, w której organizowane są liczne imprezy dla mieszkańców gminy. Biblioteka w Łosince zorganizowała także kilka takich imprez i jako przykłady można tu wymienić: koncert pod hasłem „Bawimy się bez alkoholu” (2005 r.), spotkanie „Szcudry Wieczar” (2007 r.), spotkanie z okazji Dnia Kobiet „Babskije posieduchy” (2008 r.).

Zarówno stary budynek szkoły (siedziba biblioteki), jak również świetlica wiejska w Łosince wymagają w najbliższym czasie remontu. Urząd Gminy Narew posiada opracowaną dokumentację techniczną oraz kosztorys inwestorski remontu świetlicy wiejskiej w Łosince.

W Łosince działają wspomniane wcześniej dwa młodzieżowe chóry: Ramonka i Zaranoczka, które współpracują również z Narwiańskim Ośrodkiem Kultury. Chóry te reprezentują Gminę Narew na różnych koncertach i festiwalach, a także uświetniają swoimi występami imprezy organizowane w gminie.

W Łosince funkcjonowała przez długi czas szkoła podstawowa dla uczniów klas 0-III, która została zlikwidowana z przyczyn ekonomicznych w roku 2007. Obecnie wszyscy uczniowie z Łosinki są dowożeni na zajęcia szkolne do Szkoły Podstawowej i Publicznego Gimnazjum w Narwi.

2.13. Ochotnicza straż pożarna

Ochotnicza Straż Pożarna w Łosince czuwa nad bezpieczeństwem wsi oraz innych miejscowości w Gminie Narew i przeciwdziała zagrożeniom wynikającym z nieszczęśliwych zdarzeń losowych. Jednostka z Łosince posiada własną strażnicę położoną w centrum miejscowości. Na wyposażeniu OSP Łosinka znajduje się strażacki wóz bojowy oraz inny niezbędny sprzęt strażacki.

Rys. 11 Strażnica OSP Łosinka oraz budynek świetlicy wiejskiej

Ochotnicza straż pożarna liczy 44 członków, w tym 2 naczelników OSP oraz 3 operatorów sprzętu.

3. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

Zasoby to wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie lub w przyszłości w budowaniu oraz realizacji publicznych bądź prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi. W analizie zasobów miejscowości Łosinka uwzględniono następujące kategorie zasobów:

- Środowisko przyrodnicze.
- Środowisko kulturowe.
- Dziedzictwo religijne i historyczne.
- Obiekty i tereny.
- Gospodarka i rolnictwo.
- Sąsiedzi i przyjezdni.
- Instytucje, ludzie, organizacje społeczne.

Tab. 4 Charakterystyka zasobów wsi Łosinka

Rodzaj zasobu	Znaczenie zasobu			
	Brak	Małe	Średnie	Duże
Środowisko przyrodnicze				
Walory krajobrazu		X		
Walory klimatu (mikroklimat, wiatr)	X			
Walory szaty roślinnej (np. runo leśne)	X			
Cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	X			
Świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	X			
Osobliwości przyrodnicze	X			
Wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)		X		
Środowisko kulturowe				
Walory architektury wiejskiej			X	
Walory zagospodarowania przestrzennego			X	
Osobliwości kulturowe (np. gwara)				X
Zabytki				X
Zespoły artystyczne				X
Dziedzictwo religijne i historyczne				
Miejsca i przedmioty kultu				X
Święta, odpusty				X
Tradycje, obrzędy				X
Legendy, podania, fakty historyczne		X		
Ważne postacie historyczne	X			

Rodzaj zasobu	Znaczenie zasobu			
	Brak	Małe	Średnie	Duże
Obiekty i tereny				
Działki pod zabudowę mieszkaniową		X		
Działki pod zakłady usługowe i przemysłowe	X			
Pustostany mieszkaniowe, magazynowe		X		
Tradycyjne obiekty wiejskie (kuźnie, młyny)		X		
Miejsca spotkań publicznych (świetlice)				X
Miejsca sportu i rekreacji	X			
Atrakcje turystyczne			X	
Gospodarka i rolnictwo				
Specyficzne produkty (hodowle, uprawy)	X			
Kwatery agroturystyczne	X			
Znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe		X		
Możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	X			
Sąsiedzi i przyjezdni				
Korzystne położenie (sąsiedztwo dużego miasta, atrakcji turystycznych)				X
Ruch tranzytowy	X			
Przyjezdni stali lub sezonowi		X		
Ludzie, instytucje, organizacje społeczne				
Szkoła	X			
Domy kultury, biblioteki				X
Placówki opieki społecznej i ośrodki zdrowia				X
Ochotnicza Straż Pożarna				X
Parafia				X
Stowarzyszenia	X			

Charakterystyka zasobów miejscowości Łosinka pozwala na określenie mocnych i słabych stron wsi, w kontekście potencjalnych, przyszłych inwestycji.

4. ANALIZA MOCNYCH I SŁABYCH STRON

W celu określenia mocnych i słabych stron miejscowości Łosinka wykorzystano bardzo wygodne narzędzie planistyczne, jakim jest analiza SWOT. Jest to analiza mająca na celu przeprowadzenie inwentaryzacji zasobów oraz ustalenie słabych i mocnych stron miejscowości oraz najbliższego otoczenia społeczno-gospodarczego, infrastrukturalnego i przyrodniczego, które przekłada się bezpośrednio na szanse oraz zagrożenia wsi w okresie kilku najbliższych lat.

Mocne strony miejscowości Łosinka to:

1. Korzystne położenie terytorialne (w pobliżu głównego szlaku komunikacyjnego gminy oraz miasta powiatowego Hajnówka).
2. Dobre uzbrojenie wsi w podstawową infrastrukturę techniczną (wodociąg, kanalizacja, energetyka, telekomunikacja).
3. Zabytki architektury sakralnej.
4. Prężnie działająca parafia prawosławna.
5. Działające zespoły artystyczne, mające osiągnięcia krajowe i międzynarodowe.
6. Bogata tradycja ludowa i obrzędy.
7. Przebiegający przez wieś Szlak Świątyń Prawosławnych.
8. Dobrze wyposażona biblioteka (punkt bezpłatnego dostępu do Internetu).
9. Działający ośrodek zdrowia i ochotnicza straż pożarna.
10. Bliskość lasów Puszczy Białowieskiej i Doliny Rzeki Narew.

Słabe strony miejscowości Łosinka to:

1. Malejąca liczba mieszkańców.
2. Starzejące się społeczeństwo miejscowości.
3. Brak dużych zakładów pracy.
4. Brak kwater agroturystycznych oraz uboga infrastruktura turystyczna.
5. Brak wydzielonych miejsc do uprawiania sportu i rekreacji młodzieży.
6. Wymagające remontu świetlica wiejska oraz stary budynek szkoły.
7. Bardzo zły stan techniczny kaplicy na cmentarzu.

Szanse miejscowości Łosinka:

1. Możliwość wykorzystania środków Unii Europejskiej na rozwój miejscowości.
2. Współpraca z innymi miejscowościami.
3. Rozwój turystyki.
4. Rozwój gospodarstw agroturystycznych.

Zagrożenia:

1. Dalsze wyludnianie się miejscowości.
2. Wzrost patologii społecznych.
3. Niestabilny system prawny w Polsce.
4. Niestabilność polityczna państwa opóźniająca wdrażanie funduszy Unii Europejskiej.

5. PRIORYTETY ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI

Aby określić zadania inwestycyjne i harmonogram ich realizacji określone zostały priorytety rozwoju miejscowości Łosinka, do których zaliczono:

1. Konieczność przebudowy świetlicy wiejskiej, w której odbywają się liczne imprezy gminne, a także posiedzenia obwodowej komisji wyborczej.
2. Konieczność natychmiastowego remontu kaplicy na cmentarzu, z uwagi na zły stan techniczny obiektu.
3. Budowa zaplecza sportowego i rekreacyjnego dla młodzieży.
4. Dokończenie budowy chodnika w Łosince.
5. Przebudowa budynku biblioteki.

Kolejność realizacji poszczególnych zadań jest uzależniona od posiadania odpowiednich dokumentacji i uzgodnień prawnych (w tym dokumentacji technicznych i kosztorysów) oraz od posiadania lub uzyskania odpowiednich środków finansowych na realizację zadań. Obecnie Gmina Narew posiada już dokumentację techniczną oraz kosztorys na przebudowę świetlicy wiejskiej. Wykonany projekt techniczny i kosztorys posiada również zadanie remontu kaplicy na cmentarzu, którego inwestorem jest Parafia Prawosławna w Łosince.

6. ZADANIA PLANOWANE DO REALIZACJI NA LATA 2008 – 2015.

6.1. Charakterystyka planowanych inwestycji

W latach 2008 – 2015 w miejscowości Łosinka planowany jest do zrealizowania szereg inwestycji, przyczyniających się do rozwoju i odnowy wsi, a także poprawiających warunki życia mieszkańców.

1. Przebudowa świetlicy wiejskiej w Łosince.

Inwestor: Gmina Narew.

Zakres prac: Roboty demontażowe (rozbiórki pieców, rynien i rur spustowych, remont kominów), uzupełnienie i wymiana pokryć dachowych, remont ścian oraz ocieplenie ścian i stropu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej.

Stan realizacji: Wykonana dokumentacja techniczna inwestycji oraz kosztorys inwestorski.

2. Remont kaplicy cmentarnej pw. Św. Jerzego w Łosince.

Inwestor: Parafia prawosławna w Łosince.

Zakres prac: Renowacja istniejących ścian i szalówek wewnętrznych i zewnętrznych, wymiana stolarki okiennej, wymiana stolarki drzwiowej wewnętrznej i zewnętrznej, wymiana pokrycia dachowego, nowe kraty okienne, nowe podłogi łącznie z podwalinami, remont sygnaturki nad nawą główną, zmiana formy zadaszenia nad nawą główną, obróbki blacharskie, remont krzyża na kopule, nowe schody zewnętrzne, nowy cokół z okładziną kamienną, prace malarskie, opaska ochronna wokół cerkwi, remont kanałów wentylacyjnych oraz instalacji elektrycznej.

Stan realizacji: Opracowany został projekt techniczny, analiza mykologiczna obiektu oraz kosztorys inwestorski. Parafia posiada zgodę na remont cerkwi Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz ważne pozwolenie na budowę. W roku 2008 zakupiona zostanie drewno na wykonanie podwaliny oraz gont na pokrycie dachowe (dotacja Zarządu Województwa Podlaskiego).

3. Budowa zaplecza sportowo-rekreacyjnego w Łosince.

Inwestor: Gmina Narew.

Zakres prac: Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego oraz placu zabaw i spotkań dzieci i młodzieży.

Stan realizacji: Zamierzenie inwestycyjne.

4. Przebudowa budynku biblioteki w Łosince.

Inwestor: Gmina Narew

Zakres prac: Remont elewacji zewnętrznej, wymiana okien i drzwi, remont łazienek.

Stan realizacji: Zamierzenie inwestycyjne.

5. Dokończenie budowy chodnika w Łosince.

Inwestor: Powiatowy Zarząd Dróg w Hajnówce

Zakres prac: Budowa chodnika oraz wjazdów do posesji we wsi Łosinka po tej stronie drogi, która chodnika nie posiada.

Stan realizacji: Zamierzenie inwestycyjne. Zadanie ujęte jest w Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Hajnowskiego na liście projektów do realizacji w okresie programowania 2007-2013.

6. Odtworzenie parku w Łosince.

Inwestor: Parafia prawosławna w Łosince

Zakres prac: Odtworzenie parku, który istniał w Łosince i znajdował się za plebanią w kierunku cmentarza.

Stan realizacji: Zamierzenie inwestycyjne.

6.2. Źródła finansowania inwestycji

Tab. 5 Finansowanie inwestycji planowanych we wsi Łosinka na lata 2008-2015

Lp.	Nazwa zadania	Koszt ogólny	Źródła finansowania		
			UE	Samorząd	Inne
1.	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Łosince	138 383	103 787	34 596	0
		100%	75%	25%	0%
2.	Remont kaplicy cmentarnej pw. Św. Jerzego w Łosince	440 312	318 984	12 000	109 328
		100%	72%	3%	25%
3.	Budowa zaplecza sportowo-rekreacyjnego w Łosince	70 000	52 500	17 500	0
		100%	75%	25%	0%
4.	Przebudowa budynku biblioteki w Łosince	100 000	75 000	25 000	0
		100%	75%	25%	0%
5.	Dokończenie budowy chodnika w Łosince	150 000	112 500	37 500	0
		100%	75%	25%	0%
6.	Odtworzenie parku w Łosince	50 000	37 500	0	12 500
		100%	75%	0%	25%
RAZEM		948 695	700 271	126 596	121 828
		100%	75%	13%	12%

6.3. Harmonogram realizacji inwestycji

Tab. 6 Harmonogram realizacji inwestycji planowanych we wsi Łosinka na lata 2008-2015

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji							
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Łosince		◆						
2.	Remont kaplicy cmentarnej pw. Św. Jerzego w Łosince	◆	◆						
3.	Budowa zaplecza sportowo-rekreacyjnego w Łosince			◆	◆				
4.	Przebudowa budynku biblioteki w Łosince					◆	◆		
5.	Dokończenie budowy chodnika w Łosince			◆					
6.	Odtworzenie parku w Łosince							◆	◆

7. ZAKOŃCZENIE

Niniejszy Plan Odnowy Miejscowości został opracowany przy udziale mieszkańców wsi Łosinka i stanowi on główny dokument planistyczny rozwoju miejscowości. Zadania ujęte w planie wynikają z analizy zasobów, mocnych i słabych stron wsi oraz priorytetów rozwoju miejscowości Łosinka. Określone zadania są spójne z Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Narew na lata 2007-2013, który został zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Narew nr XII/77/08 z dnia 17 lutego 2008 roku.

Plan Odnowy Miejscowości dla wsi Łosinka jest dokumentem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być w nim ujmowane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy Unii Europejskiej.

8. BIBLIOGRAFIA:

1. Gmina Narew – mapa turystyczna
2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Narew – 1999 rok
3. Archiwum parafii prawosławnej w Łosince
4. Ewidencja ludności Urzędu Gminy Narew
5. Ewidencja działalności gospodarczej Urzędu Gminy Narew
6. Ewidencja podatkowa Urzędu Gminy Narew
7. Dane z Referatu Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa Urzędu Gminy Narew.
8. Ewidencja gruntów Starostwa Powiatowego w Hajnówce
9. Projekt techniczny i kosztorys inwestorski remontu świetlicy wiejskiej w Łosince
10. Projekt techniczny i kosztorys inwestorski remontu cerkwi cmentarnej pw. Św. Jerzego w Łosince.
11. Strona internetowa Gminy Narew: www.narew.gmina.pl
12. Strona internetowa GUS: www.stat.gov.pl